

Tájékoztató

az egykor gettóban foglalkoztatott személyek németországi nyugdíjjogosultságáról a Szövetségi Szociális Bíróság legújabb jogi állásfoglalása szerint (az ún. ZRBG szerinti gettónyugdíj)

1. Miről is van szó?

A ZRBG (A gettóbeli foglalkoztatásból eredő nyugellátás kifizethetőségéről szóló törvény, 2002.06.20., BGBl. I S. 2074) szerint a nemzeti szocializmus üldözöttei számára, amennyiben egy gettóban voltak foglalkoztatva és amennyiben az a Német Birodalom által megszállt vagy beolvasztott területen volt, bizonyos feltételek teljesülése esetén ez a foglalkoztatási idő német biztosítási időnek számít. Ezekre az időkre külföldre is fizethető német nyugellátmány.

Az eddigi jogi értelmezés - , amely messzemenőleg támaszkodott a Szövetségi Szociális Bíróság (BSG) korábbi jogi értelmezésére – azt eredményezte, hogy sok kérvényt a ZRBG alapján el kellett utasítani.

A BSG most több ítéletével is új irányelveket állított fel a gettóban töltött idők ZRBG szerinti elismerésére. Az új jogi értelmezés szerinti változások azt eredményezhetik, hogy olyan üldözöttek, akiknek a kérelmét a múltban elutasították, vagy akik nem adtak be kérvényt, most a ZRBG szerint nyugdíjra jogosultak lehetnek. Azok az üldözöttek pedig, akik már jelenleg is német nyugellátásban részesülnek, magasabb összegű nyugellátáshoz juthatnak a gettóban töltött idők elismerése révén.

A célunk az, hogy az érintettek lehetőség szerint gyorsan és bürokrácia mentesen kapjanak segítséget.

A következőkben igyekszünk Önöknek részletesebb információkkal szolgálni a ZRBG-re és a megváltozott jogi értelmezésre vonatkozóan. Ezekkel az információkkal azt célunk, hogy mindenki megítélhesse, hogy a jogosultak köréhez tartozik-e a ZRBG szerint.

2. Mi változott?

A 2009. június 2-iki és 3-iki ítéletében (ügyszám B 13 R 81/08 R és B 5 R 26/08 R) a BSG jelentősen visszavett az „egyéni elhatározásból történt foglalkoztatás” és a „fizetség” fogalmaival szemben támasztott elvárásokból. (Bövebben v.ö. 3.3 bekezd.)

Két további, 2009.05.19-iki ítéletében (ügyszám B 5 R 14/08 R és B 5 R 96/07 R) ezen kívül a BSG úgy döntött, hogy azok az üldözöttek, akiknek a gettó-biztosítási ideje ZRBG szerint elismerhető, bizonyos további feltételek esetén az üldöztetés miatti külföldi kényszertartózkodásuk idejére a betöltött 14. életévük után 1949.12.31-ig pótlólagos biztosítási időt szerezhetnek. Az így megszerzett időknek a pótlólagos beszámítása nemcsak magasabb nyugdíjra jogosít, hanem azt is eredményezheti,

hogy egykori gettó-alkalmazottak egyáltalán németországi nyugdíjjogosultságot szerezhetnek.

Továbbá a német nyugdíjbiztosítók megváltoztatták a jogi álláspontjukat olyan irányba, hogy Transznisztria (Dnyeszter Menti Moldáv Köztársaság) területére is érvényes mostmár a ZRBG. Egy olyan gettóban történt foglalkoztatás esetében, amely Transznisztria területén volt található, ily módon a jövőben szintén lehetséges lesz a ZRBG szerinti gettó-biztosítási idő megszerzése.

A nyugdíjbiztosító intézetek végezetül a jogi értelmezések során úgy döntöttek, hogy a gettó-biztosítási idő figyelembe vétele egy külföldi nyugdíj megállapításánál nem ütközik a ZRBG szerinti gettó-biztosítási idők beszámításába.

3. Milyen előfeltételeknek kell még ezután a gettó-biztosítási idők beszámításánál megfelelni?

A ZRBG szerint a gettó-biztosítási idők figyelembe vételének előfeltétele, hogy Ön

- a német Szövetségi Kárpótlási Törvény (BEG) értelmében a nemzeti szocializmus üldözöttje volt (v.ö. 3.1 bekezd.) és hogy
- kényszerből tartózkodott egy gettóban, amely egy a Német Birodalom által megszállt vagy beolvasztott területen volt (v.ö. 3.2 bekezd.)
- olyan alkalmazásban volt, mely saját elhatározásából létesült és fizetséget kapott érte (v.ö. 3.3 bekezd.).

Ezen személyek özvegyei is jogosultak a ZRBG értelmében. Ebben az esetben a megadott feltételeknek az elhunyt üldözött személyre vonatkozóan kell fennállni.

3.1 Üldözöttek jogállása

A gettó-biztosítási idők figyelembe vételének előfeltétele az Ön jogállása a német Szövetségi Kárpótlási Törvény (BEG) 1 §-a értelmében. Hozzá tartozói nyugellátási kérelemnél elegendő, ha az elhunyt volt üldözött; nem feltétel, hogy a hozzá tartozó üldözött legyen.

3.2 Kényszerszertartózkodás egy gettóban

Ön kényszerítve volt, hogy gettóban éljen. Koncentrációs táborban vagy munkatáborban történt tartózkodásra a ZRBG nem tér ki, de ezek az idők a 14. életév betöltése után pótlólagos időként figyelembe vehetők.

A gettó a Német Birodalom által megszállt vagy beolvasztott területen volt. Ide tartoznak különös tekintettel azok a gettók, melyek a megszállt vagy beolvasztott lengyel területeken, valamint a megszállt szovjet ill. baltikumi területeken voltak. A megszállt területekhez tartozik most már Transznisztria (Dnyeszter Menti Moldáv Köztársaság) is.

3.3 Munkatevékenység a gettóban

A gettóban Ön egy olyan munkatevékenységet végzett, amelyet saját elhatározásából vállalt. Ez az előfeltétel minden olyan munkatevékenység esetén teljesül, amely saját kezdeményezésre vagy közvetítő, pl. a Zsidótanács, révén jött létre.

Ön a munkatevékenységet fizetségért végezte. Fizetség alatt minden pénzbeli vagy természetbeni (pl. élelmiszerek) ellenszolgáltatás értendő. Az ellenszolgáltatás mértéke nem

játszik szerepet. Elegendő, ha csak "ingyenes ellátást" kapott. Továbbá nem számít az sem, hogy a fizetséget a gettóban foglalkoztatott személy közvetlenül, vagy harmadik személy (pl. a Zsidótanácshoz a gettóban élők ellátására) kapta.

A kényszermunkában töltött idő **továbbra sem** vehető gettó-biztosítási időként figyelembe.

4. Ki kaphat német nyugellátást?

Német nyugellátásként a 65. életév betöltése után öregségi nyugdíj, vagy – az üldözött elhalálása után – özvegyi nyugdíj igényelhető.

A német nyugdíjjogosultság előfeltétele ugyanakkor a minimális biztosítási idő elérése. A minimális biztosítási idő mind a 65. életév betöltése utáni öregségi nyugdíj, mind pedig az özvegyi nyugdíj vonatkozásában öt év (60 naptári hónap). A minimális biztosítási idő a német biztosítási időből (a ZRBG szerinti gettó-biztosítási idő is) és pótlólagos időkből (pl. a 14. életév betöltése utáni üldözötti idők vagy az üldözöttség következtében 1949.12.31-ig külföldön eltöltött idők) adódhat össze. A minimális német biztosítási idő eléréséhez a német és a külföldi biztosítási idők az európai közösségi jog vagy egy a szociális biztonságról szóló kétoldalú szerződés (pl. Izraellel vagy az USA-val) alapján összevonhatók.

Lengyelországi lakosokra vonatkozó tudnivalók

Ha Ön 1990.12.31-én életvitelszerűen Lengyelországban tartózkodott, akkor az ezt követő további lengyelországi tartózkodása idejére az 1975. 10.09-én kötött Német-Lengyel Nyugdíjegyezmény érvényes. Ennek értelmében a nyugellátást annak az országnak a biztosítója fizeti, amelyben Ön tartózkodott (ebben az esetben a lengyel biztosító). A ZRBG szerinti gettó-biztosítási időre és esetleges további német biztosítási időkre vonatkozóan tehát Ön nem jogosult német nyugellátásra Lengyelországban.

5. Mi a teendő?

5.1 A gettó-biztosítási idők beszámítása nincs lezárva, még egy eljárás lefolytatása szükséges

Amennyiben az Ön esetében a gettó-biztosítási idők beszámítására vonatkozóan még egy fellebbezési vagy bírósági eljárás lefolytatása szükséges, akkor megvizsgáljuk, hogy a mostani változások után lehetséges-e ezen idők elismerése és nyugellátás fizetése. Adott esetben egy új határozatot küldünk Önnek. Nincs szükség újabb kérvény benyújtására. Ezeket a még nem lezárt, kérdéses ügyeket soron kívül dolgozzuk fel.

5.2 Egy nyugellátás iránti kérelem már elutasításra került, eljárás lefolytatása nem szükséges

Amennyiben az Ön ZRBG szerinti nyugellátás iránti kérelme a múltban az eddigi jogi értelmezés szerint elutasításra került anélkül, hogy egy fellebbezési vagy bírósági eljárás még folyamatban lenne, hivatalból felülvizsgáljuk az elutasító határozatot, vagyis nincs szükség új kérvény beadására. Amennyiben a gettó-biztosítási idők az új jogi értelmezés szerint a ZRBG értelmében beszámításra kerülnek és esetleg jogosultsági igény áll fenn, Ön új határozatot fog kapni.

Tekintettel a számos elutasító határozatra a felülvizsgálat csak lépésről lépésre folytatható le, mégpedig a legkorábbi születési évekkal kezdődően. Ügyvéd által képviselt biztosítottak nem élveznek előnyt.

Ön beadhat egy kérvényt a felülvizsgálatra annál a nyugdíjbiztosító intézetnél, amely a korábbi kérvényt elutasította. Egy ilyen kérvény annyiban segítené munkánkat, hogy az adatbázisunkat (pl. új lakcím esetén) gyorsabban tudnánk aktualizálni. Egyúttal kérjük szíves megértését, hogy ezek a kérvények szintén csak lépésről lépésre, születési év szerint kerülnek feldolgozásra.

5.3. Ön már kap nyugellátást, de a gettó-biztosítási idők elutasításra kerültek ill. nem lettek érvényesítve

Amennyiben Ön már kap német nyugellátást, de a múltban a nyugellátás újbóli megállapítására és a gettó-biztosítási idők figyelembe vételére beadott kérelme az eddigi jogi állásfoglalás értelmében elutasításra került, vagy Ön eltekintett egy ezirányú kérvény benyújtásától, javasoljuk Önnek egy új kérvény benyújtását a nyugellátás újbóli megállapítása érdekében, amennyiben Ön azon a véleményen van, hogy a ZRBG új jogállás szerinti előfeltételeit teljesíti. A nyugellátás újbóli megállapítása iránti kérelmet a pontos személyi adatok és a német nyugdíjbiztosítási-szám feltüntetésével levélben kell annál a nyugdíjbiztosító intézetnél benyújtani, amely a nyugellátást fizeti.

5.4 Nyugellátás iránti kérelem még nem került benyújtásra

Ha Ön a múltban még nem nyújtott be németországi nyugdíj megállapítása iránti kérelmet és ezáltal nem is részesül németországi nyugellátásban, de az a véleménye, hogy a ZRBG feltételeinek megfelel, akkor minél hamarabb adja be nyugdíj megállapítása iránti kérelmét. Ezt először levélben, a pontos személyi adatok megjelölésével a **Deutsche Rentenversicherung Bund, 10704 Berlin**, címre kell küldeni. Ez az intézmény állítja meg, hogy melyik igazgatóság az illetékes az ügyben, ahonnan aztán a továbbiakban értesítik Önt.

A kérelmet akkor is nyújtsa be, ha még nem rendelkezik bizonyító dokumentumokkal vagy tanúnyilatkozatokkal, melyek a gettó-biztosítási időket alátámasztják. Az illetékes német nyugdíjbiztosító igazgatóság fel fogja venni Önnel a kapcsolatot és lehetőség szerint segítséget fog nyújtani a szükséges bizonyítékok beszerzésében.

Az Európai Gazdasági Térség egyik tagállamában vagy egy olyan államban való életvitelszerű tartózkodás esetén, mellyel Németország kétoldalú szerződést kötött a szociális biztonságról, (pl. Izrael, USA), a ZRBG szerinti kérelmet a külföldi nyugdíjbiztosító intézetnél is be lehet nyújtani. Ebben az esetben ez az intézmény azonnal továbbítja a kérvényt a német biztosító felé.

6. Mit kell figyelembe venni, ha már az Elismerési Irányelvek szerinti ellátás iránti kérelem beadásra vagy ilyen ellátás kifizetésre került?

A ZRBG szerinti nyugellátásra való jogosultságnak nem mond ellent, ha Ön esetleg már korábban 2.000 eurós egyszeri juttatásban részesült a szövetségi kormány 2007.10.01-jei irányelve alapján, mely az üldözöttek gettóban végzett munkájának elismerésére vonatkozik, amely munka nem kényszermunka volt és eddig a társadalombiztosításban nem került figyelembe vételre (Elismerési Irányelvek), és amely juttatást a Szövetségi Központi Szolgáltató és Vagyonügyi Hivatal (BADV) fizetett ki.

Az Elismerési Irányelvek alapján beadott kérelem ugyanakkor nem helyettesíti a ZRBG szerinti nyugellátás iránti kérelmet. Abban az esetben, ha Ön úgy véli, hogy a ZRBG szerinti előfeltételeknek megfelel, akkor – amennyiben hivatalból nem kerül az ügye felülvizsgálatra (v.ö. 5.2 bekezd.) – a nyugdíjbiztosító intézetnél egy nyugellátás iránti külön kérelmet kell benyújtani. A nyugellátás iránti kérelemben kérjük utaljon arra, hogy Ön már beadott egy kérvényt vagy részesült ellátásban az Elismerési Irányelvek alapján.

Amennyiben részesült ellátásban az Elismerési Irányelvek alapján és utólagosan nyugellátásban részesül a gettó-biztosítási időre vonatkozóan, úgy Ön köteles visszafizetni a BADV-nak az Elismerési Irányelvek alapján kapott juttatást. Visszafizetési kötelezettségének úgy is eleget tehet, hogy meghatalmazást ad nekünk, hogy a kifizetendő nyugdíjösszegekből levonjuk az Elismerési Irányelvek alapján kifizetett juttatást és átutaljuk a BADV-nak. Javasoljuk, hogy éljen ez utóbbi lehetőséggel. Ez ugyanis azzal az előnnyel jár az Ön számára, hogy a visszafizetéssel nem kell foglalkoznia és megtakarítja az átutalási bankköltséget.

7. Hol kaphat tanácsot és segítséget?

Természetesen nem lehetséges ezen tájékoztató keretében minden kérdésre kiterjedően felvilágosítást nyújtani. Amennyiben további kérdései merülnének fel a ZRBG-vel kapcsolatban, a német nyugdíjbiztosító intézet következőkben felsorolt ügyfélszolgálati telefonszámain érdeklődhet, ahol további tanácsokat és segítséget kaphat.

Deutsche Rentenversicherung Bund
Tel.: 0049 (0) 30-20247780

minden ország esetében illetékes angol, lengyel és orosz nyelvű felvilágosítás

Deutsche Rentenversicherung Rheinland
Tel.: 08000-100048013
(ingyenes belföldi telefonfelvilágosítás)
Tel.: 0049 (0)211-937-0
(külföldről történő hívás esetén)

elsősorban illetékes a következő országokban élő ügyfelekre:
Belgium, Chile és Izrael

Deutsche Rentenversicherung Nord
Tel.: 0049 (0)40-5300-0

elsősorban illetékes a következő országokban élő ügyfelekre:
Dánia, Észország, Finnország,
Nagy-Britannia, Kanada, Lettország
Litvánia, Norvégia, Svédország, USA

Deutsche Rentenversicherung
Rheinland-Pfalz
Tel.: 0049 (0) 6232-17-2459

elsősorban illetékes a következő országokban élő ügyfelekre:
Franciaország, Luxemburg

Deutsche Rentenversicherung Bayern Süd
Tel.: 0049 (0)871-81-2154

elsősorban illetékes a következő országokban élő ügyfelekre:
Ausztria, Cseh Köztársaság, Szlovákia

Deutsche Rentenversicherung
Mitteldeutschland
Tel.: 0049 (0)361-482-4000

elsősorban illetékes a következő országokban élő ügyfelekre:
Magyarország

Deutsche Rentenversicherung
Knappschaft-Bahn-See
Tel.: 0049 (0)234-304-23001

minden országra illetékes